

Iako predstavnici vlasti u Srbiji javno nipodaštavaju ekološke pokrete optužujući ih da su paravan opozicionim liderima i njihovim političkim partijama, ovakvi pokreti zdušno odbacuju optužbe želeći samo da se sačuvaju čistim neophodni životni resursi poput vode i zemlje. Krajem prošle godine iz pokreta „Zaštitimo Jadar i Rađevinu“ decidno su rekli nakon sastanka sa predstavnicima ove kompanije da „ne žele rudnik ni u kakvom obliku“ i da oko toga nema daljih pregovora. Članovi ovih organizacija zahtevaju da Aleksandar Vučić javno potkrepi svoje tvrdnje i objavi dokumenta koja dokazuju da će država morati da obešteti „Rio Tinto“ iznosom od 100 milijardi, u valuti koju predsednik nije želeo da precizira. Ako je tako, tvrde iz ovih pokreta, zašto ti koji su potpisali u ime države takav nakaradan sporazum nisu na izdržavanju zatvorske kazne, pitaju se. Ili možda predsednik, opet, laže, dilema ih ne napušta.

Ova korporacija osnovana je s kraja 19. veka, a kroz istoriju svog poslovanja imaju zaista veliki broj afera u kojima su optuživani čak i za zločin protiv čovečnosti i pokretanje desetogodišnjeg građanskog rata. Postoje jasne indicije i dokumenta koja ih optužuju za blisku saradnju sa Frankovim fašističkim režimom, kao i za podržavanje ropstva kroz blisku kooperaciju sa rasističkim režimima širom Afrike.

U Španiji 1930-ih, pod vlašću fašističkog generala Franciska Franka, njegove snage pozvale su levo orijentisane rudare, koji su štrajkom izrazili nezadovoljstvo uslovima u rudnicima Rio Tinta, na sastanak kako bi se problemi rešili. Na godišnjem generalnom sastanku ove kompanije iz 1937. godine, ser Oukland Gedes izvestio je upravu da „otkako su rudarske oblasti zauzele snage generala Franka, nije bilo daljih problema sa radnom snagom“. Rudari proglašeni krivima na prekom sudu i streljani su od strane Frankove vojske. Pod Frankovim uticajem, „Rio Tinto“ je takođe obezbedio rudu za program naoružanja nacističke Nemačke, piše na sajtu londonminingnetwork.org.

Čak i rudari u državi poput Amerike nisu prošli bez problema. U malom pustinjском gradu Boron u Kaliforniji, Rio Tinto je zaključao 570 rudara iz rudnika borata 31. januara 2010. Kompanija je preduzela ovu akciju u znak odmazde zbog odbijanja rudara da pristanu na kolektivni ugovor koji je pretio da će pristojne, porodične i društveno podržavajuće poslove pretvoriti u poslove sa skraćenim radnim vremenom, privremene ili ugovorene.

Na ostrvu Bougainville, Papua Nova Gvineja, ljudi su se krajem 80-ih i početkom 90-ih godina prošlog veka borili i pobedili u desetogodišnjem ratu protiv Rio Tinta i njegovog rudnika bakra i zlata Panguna. Otpor rudniku bio je tako intenzivan, kompanija je bila prinuđena da ga zatvori 1989. godine i od tada nije bio u funkciji. Iako su ljudi Bougainville-a na kraju bili uspešni u borbi sa Rio Tinto-om, platili su visoku cenu – nastao je desetogodišnji građanski rat (1989-1999) u kojem je živote izgubilo više od 15.000 civila. U

žalbi na kolektivne tužbe u ime naroda Bougainville, koja je sada pred saveznim sudom SAD, navodi se da je Rio Tinto počinio zločine protiv čovečnosti, ratne zločine i rasnu diskriminaciju, kao i kršenja međunarodnih prava na životnu sredinu, između ostalih zločina, u svojim naporima da uspostavi kontrolu i upravlja rudnikom Panguna.

Ispuštanje cijanida u reku

Ovaj rudnik je zatvoren 2005. godine, a u svojim 13 godina proizvodnje rudnik je navodno bacio 100 miliona metričkih tona otpada u životnu sredinu, od kojih je većina bila kontaminirana. "Rio Tinto" je priznao da je sa mesta rudnika postojala „drenaža kiselih mina“, a u izveštaju kompanije o životnoj sredini kaže da je 1996. godine gotovo 1.100 kilograma cijanida ispušteno iz rudnika u reku Kelian. Zbog zagađenja reke, lokalni stanovnici su izgubili izvor čiste vode za piće i kupanje i počeli da pate od kožnih osipa i infekcija oka, a pored toga je rečna riba praktično nestala, lišavajući stanovnike važnog izvora hrane. Prema Indonežanskoj komisiji za ljudska prava, demonstranti rudnika su uhapšeni i privođeni u više navrata tokom 1990-ih, a Kelianovo osoblje je navodno silovalo članove lokalne zajednice. Lokalno stanovništvo takođe je izvestilo da su zaštitari rudnika pucali na njih i napali ih, a lokalna policija vodila je terorističku kampanju namenjenu gušenju protesta. Iste ili slične stvari (trovanje otpadom, uzurpacija života lokalnog stanovništva i maligna oboljenja rudara) dešavale su se u njihovom rudniku ilmenita na ostrvu Madagaskar, u Kamerunu prilikom izgradnje ogromne brane Lom-Panger, u njihovom rudniku uranijuma u Namibiji, kao i u Mičigenu u SAD-u. Ovo su zaista samo neki od mnogobrojnih primera u kojima se ime kompanije "Rio Tinto" spominje kao izrabljivač, ekonomski surov igrač koji ne preza od ugnjetavanja ljudi, razaranja čistih prirodnih sredina, podržavanja totalitarnih režima i sve to zarad profita.

Ko je uspeo da ih uspori i zaustavi?

Malobrojni su ovakvi primeri, ali zaštitari i ekolozi iz oblasti Bristol Bai na Aljasci izrazili su veliko protivljenje razvoju rudnika zlata i bakra u kojem je "Rio Tinto" manjinski partner. Projekat obuhvata navodno najveću branu na svetu koja bi se koristila za držanje toksičnog otpada proizvedenog u rudarskoj operaciji. Ekološke grupe i druge organizacije, zabrinute su zbog pretnji koje rudnik predstavlja lovu lososa, losa, medveda i drugih životinja, kao i ekosistemu u celini, za sada odolevaju rudarskim magnatima. U američkoj državi Arizoni, kompanija je sprovela zamenu zemljišta sa vladom SAD-a, što joj omogućava da izgradi rudnik bakra na današnjem saveznom zemljištu. Međutim, ovaj ugovor stopiran je u američkom Kongresu zbog zabrinutosti nakon stravičnih saznanja o kršenju ljudskih prava

“Rio Tinta” kako u Americi, tako i širom sveta.

Poslednji primeri u Mongoliji i Australiji

Nakon što su u stravičnoj eksploziji uništili pećinu staru 46 hiljada godina, koja je predstavljala sveto mesto Aboridžina, reagovala je javnost u toj zemlji, kao i predstavnici ovog domorodačkog naroda. Zahtevali su kazne i smene u kompaniji “Rio Tinto”, a ubrzo je postavljen dotični gospodin Stausholm na mesto izvršnog direktora sa prevashodnim zadatkom vraćanja poverenja domorodačkih grupa i celokupne australijske javnosti, izveštava “Financial Times”.

U Mongoliji je takođe uzdrmano poverenje u ovu kompaniju, nakon što je projekat od 6,75 milijardi dolara probio rokove i troškove iz ugovora zbog čega su nastali sporovi sa mongolskom vladom i manjinskim partnerima. Kompanija je zbog toga na ključnu poziciju u mongoliji postavila mongolskog državljanina sa namerom da se odnosi u ovoj zemlji, na projektu od ogromne važnosti za kompaniju, na neki način vrate u normalu.

Izvor: luftika.rs